

Токар Маріан Юрійович,
к.і.н., доц., докторант кафедри державного управління,
Львівський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Львів
ORCID 0000-0001-8426-4481

УДК 342.9 (474)+061.2:352/354

doi: 10.34213/tp.19.03.08

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ СЕРВІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА

Проаналізовано особливості суб'єктності громадської організації в умовах сервісно орієнтованої держави. Зроблено спробу уніфікувати судження вчених і запропонувати власне розуміння феномена суб'єктності громадської організації. Наголошено на компонентах активності громадської організації в контексті публічно-управлінських відносин. Запропоновано авторські складники її суб'єктності, характерні умови функціонування інституції громадянського суспільства у взаємодії з державою тощо.

Ключові слова: суб'єктність громадської організації, сервісно орієнтована політика, громадянське суспільство, публічно-управлінські відносини.

Постановка проблеми. Публічно-управлінські відносини є об'єктивною потребою соціально організованого середовища. У сучасному суспільстві вони поглиблюють взаємини між громадянами на рівні відповідально усвідомленої діяльності. Вважаємо людиноцентризм та гуманізм сучасною особливою ознакою суспільно-державних відносин, де об'єкт і предмет цього процесу зосереджено навколо людського інтересу. Власне, управлінський складник відносин, що виступає гарантом реалізації публічних інтересів чи потреб, і зветься публічним управлінням.

В умовах поглиблення демократичних процесів, попри незмінність виконання ієрархічних функцій різними суб'єктами суспільно-державної взаємодії, управлінські кондиції зазнали масштабних змін. Перш за все це стоїть розширення не стільки складу учасників публічно-управлінських відносин, а їхніх змісту й характеру. Зокрема, соціальний їх зміст змушує до підтвердження на практиці поступовості в побудові сервісно орієнтованої справедливої і правової держави за синергетичної участі всіх суб'єктів. Зокрема, державне управління здійснює відповідний вплив не тільки на державний складник публічного простору, а й на суспільний. Громадське ж управління здійснюють суб'єкти, які в публічно-управлінських відносинах є зосередженими переважно на виконанні суспільно корисних дій, сервісно-соціальних послуг, виконують функціональні зобов'язання відповідно до визначених громадськими об'єднаннями завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Якщо раніше наука переважно вивчала суб'єктність особи, індивіда, то певною новизною в сучасних дослідженнях публічно-управлінських відносин є обґрунтування категорії "суб'єктності" та визначення "суб'єкта" в колективно-персоналізованому означенні громадської організації як центральної фігури в досліджуваних процесах. Слід зазначити, що категорійна проблема "суб'єктності" постає в епіцентрі уваги за певних дослідницьких завдань у багатьох наукових напрямках і багато в чому є змістовно подібною (наприклад, філософія, психоло-

© Токар М. Ю., 2019

гія, політологія, соціологія, педагогіка тощо). Ми ж акцентуємо увагу на ній із точки зору діяльнісного прояву особистісно-колективних, психологічно-групових складників, оскільки категорія “громадськість” зосереджує спектр вивчення всіх явищ і процесів навколо людського, громадського, соціального. А отже, можемо проєктувати категорію і на групи людей, громадян, які, зокрема в нашому конкретно-дослідницькому випадку, об’єднуються в соціальні інституції – громадські організації. Нашу позицію підтверджує й думка С. Москаленко, котра вважає, що “громадські організації як суб’єкти соціальної політики розглядаються вітчизняними вченими в контексті досліджень сутності соціальної політики, особливостей розвитку соціальних процесів” [3].

Загалом опрацьована джерельна база дає можливість сприймати суб’єктність як багатоманітне явище в сучасному світі. У статті використовуємо науково-дослідні доробки О. Осницького [4], С. Рубінштейна [6], І. Рябець [7], С. Сальнікова [8], В. Трощинського [11] та ін. Дуже близькими нашому розумінню досліджуваного феномена є погляди вчених Я. Фаріної [12], А. Сокурнянської [9] та колективу вчених В. Якобчук, С. Тищенко, Н. Пугачової [13].

Мета статті. Застосування в цьому дослідженні суб’єктно-діяльнісного підходу значно підсилює можливість вивчення мотиваційного складника учасників публічно-управлінських відносин. Хоча проблема суб’єктності загалом не є новою в науковій дискусії, усі її аспекти в людській життєдіяльності вивчено не повністю. Вважаємо це цілком виправданим, оскільки її дослідження повинно здійснюватися постійно, відповідно до суспільних змін і тих трансформацій, що відбуваються під тиском людського розвитку. Тому метою статті є визначення суб’єктності громадської організації у світі сучасних публічно-управлінських відносин.

Виклад основного матеріалу. Спробуємо уніфікувати судження згаданих авторів і запропонувати власне розуміння феномена суб’єктності громадської організації. Перш за все слід відштовхуватися від аналізу явищ, що впливають на визначення суб’єктності. На нашу думку, вони мають внутрішнє і зовнішнє вираження. Отже, перше з них – внутрішній вплив. Але тут постає питання: суб’єктність громадської організації формується від часу її легалізації (інституціональної появи, офіційної реєстрації) чи коли вона безпосередньо вступає в публічно-управлінські відносини? Враховуючи міркування про усвідомлену діяльність суб’єкта, ми схильні уявляти це як певний вік людини (дорослішання), коли її дії стають більш усвідомленими, відповідальними, цілеспрямованими. Саме фактор самоорганізації та постановки суспільно корисних цілей визначає спроможність громадської організації до набуття суб’єктності.

Тут зауважимо, що для громадської організації мотиваційним фактором існування є її активна діяльність. Її передумова – це час зародження ідеї про створення організації, психологічна активність під час її легалізації, а вже процес виконання функціональних обов’язків, особливо суспільно корисних дій, отримання результатів та ін. є активною фазою діяльності, що визначає суб’єктність громадської організації. Відповідно в час застою або припинення діяльності громадської організації ця активна функція припиняє діяти й може призвести до організаційної “смерті”, а отже – втрати суб’єктності. Припустимо, що суб’єктність не є довічним феноменом. Її набувають у конкретних умовах свідомої самоорганізації – активної дії. Отже, припинення такої активності власне й позбавляє суб’єкт відповідної статусності.

Тому цілком можемо погодитися з дослідником О. Осницьким, який указує на “домінантність свідомого в суб’єктних проявах” [4, с. 6]. Тому є правильним вважати громадську організацію свідомим соціальним носієм колективної активності, що підживлюється зсередини за допомогою взаємопов’язаних компонентів, які подано на рис. 1.

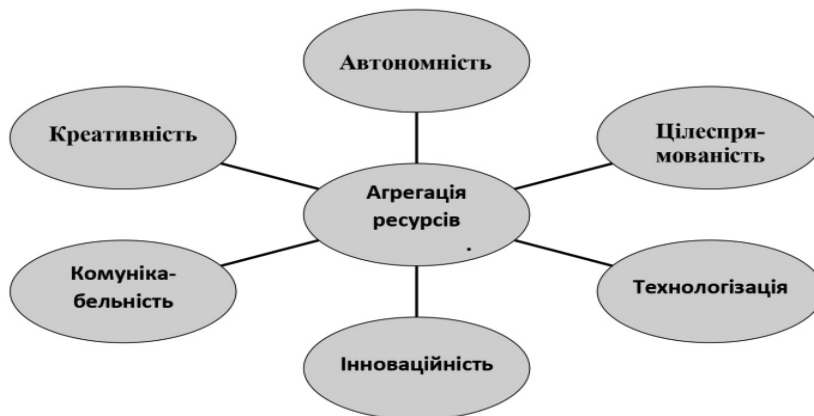

Рис 1. Компоненти активності громадської організації

Одночасно вони розкривають природу суб’єктності громадської організації та сприяють зростанню її внутрішніх ресурсів. Належний підхід до внутрішньої організації та врахування названих вище компонентів підживляють перспективи позитивного сприйняття зовнішнього вираження суб’єктності громадської організації.

Для обґрунтування зовнішніх впливів на суб’єктність громадської організації можна використати думку психолога В. Петровського, який вважає, що суб’єктність може бути “провідною причинністю... в зв’язках із зовнішнім світом” [5, с. 8–9]. Використавши його концепцію, розвинемо думку, що громадська організація як автономна соціальна одиниця і суб’єктність своерідно взаємопов’язані. Соціальна інституція виступає суб’єктом інституціональної життєдіяльності, формує власні зв’язки із зовнішнім світом (об’єднання громадян, суспільство, держава), є посередником, комунікатором і сервіс-провайдером згідно зі своєю програмовою діяльністю й суспільно корисною статусністю.

Тому поняття суб’єктності в нашому дослідженні має й інше вираження. Це свого роду позиціонування суб’єкта як центру досліджуваних явищ і процесів. Сучасне розуміння трансформаційних процесів дає можливість розглядати суб’єктність у ширшому, ніж “індивідуальність”, значенні, оскільки в публічно-управлінських відносинах через різновидну діяльність усе частіше бере участь більша частина громадян (суспільства). Їм властивий колективізм у сфері захисту громадських інтересів у формі об’єднань, характерна діяльність яких гарантується законами (державою). Тому вважаємо цілком логічним виокремлення групової суб’єктності, яку завдяки соціальній природі існування наділено майже ідентичними параметрами з особистістю, індивідом як суб’єктом. Саме через синергетичну взаємодію всіх суб’єктів

і реалізується феномен зовнішнього вираження суб'єктності громадської організації в змісті характерних публічно-управлінських відносин.

Розгляньмо детальніше зміст поняття “суб'єкт” у проекції на громадську організацію. На наш погляд, його можна пояснювати через різні види її діяльності. Наприклад, громадська організація є суб'єктом суспільно корисної дії, суб'єктом сервісно орієнтованої діяльності, суб'єктом публічно-управлінських відносин, суб'єктом суспільно-державних взаємин, суб'єктом громадянського розвитку, суб'єктом комунікації, суб'єктом життєдіяльності тощо. Усі названі суб'єктні приклади є взаємопов'язаними з характером і змістом позиціонування щодо двох центрів у цих процесах – суспільства і держави, є їхньою суб'єктністю, тобто виокремленням їхніх місця й ролі у відповідних умовах. Інакше кажучи, розуміння суб'єктності здійснюється через визначення місця й ролі суб'єкта в соціумі та державі.

Звідси виводимо й думку про те, що суб'єктність найяскравіше проявляється у взаємодії задіяних у процесі сторін (рис. 2).

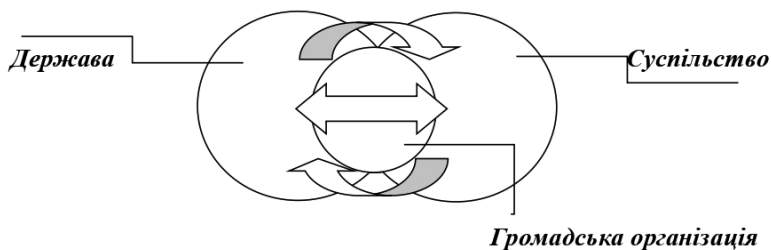

Рис. 2. Суб'єктне позиціонування громадської організації в диспозиції взаємодії суспільства і держави

Таким чином, суб'єктність громадської організації можна розглядати і з позиції (стану, ситуації), яку вона займає під час взаємодії з представниками державної влади й громадянського суспільства. У такому разі властивостями її суб'єктності є взаємозалежність, публічна відкритість, доступність, партнерство, статусність. Особливою якістю такого виду суб'єктності можна назвати здатність груп людей, громадських організацій задовольняти соціальні потреби сервісно орієнтованих як суспільства, так і держави. У цьому, на нашу думку, приховується й одна з головних суспільних ознак поняття.

Наголосімо, що одночасно громадська організація є не лише об'єктом суспільно-державного життя, на який здійснюють вплив внутрішні й зовнішні фактори, але і суб'єктом, оскільки її діяльність впливає на інші об'єкти, суб'єкти, явища і процеси. При цьому вона, здійснюючи саморегуляцію, впливає як на свою діяльність (автономно), так і на дії інших суб'єктів (у співпраці), зокрема і завдяки згаданим компонентам активності.

З огляду на те, що громадську організацію пронизано соціальною природою, а її однорідність приховується в усьому соціальному – від соціальної організації, через соціальну діяльність до досягнення соціальних результатів, – можна спробувати виділити такі елементи її суб'єктності: схильність до автономії та самоорганізації; саморегулювання діяльності (саморозвиток); усвідомлення функціональної суті; формулювання суспільно корисних цілей

(цілеспрямованість); сервісно орієнтоване призначення (надання послуг); свобода вибору соціальної дії; відповідальність за результати; агрегація інтелектуальних та інших ресурсів; готовність до співпраці.

Суб'єктність громадської організації залежить від уміння використати внутрішній потенціал для реалізації зовнішніх цілей. Під останніми маємо на увазі суспільно корисну дію інституції у процесі публічно-управлінських відносин із сервісно орієнтованими суспільством і державою. До внутрішніх чинників можемо віднести й уміння формувати суспільні та індивідуальні цінності (суспільно корисний інтерес, демократичні цінності, моральні ідеали, норми тощо), генерувати власні ресурси (людські, інтелектуальні, технологічні тощо) для досягнення конкретних цілей (наприклад, надання соціально-сервісних послуг), а також вести вмилу комунікацію зі сторонами, які готові до співпраці (взаємодія суб'єктів публічно-управлінських відносин) [2]. Згідно з цим важливими якісними рисами суб'єктності громадської організації є осмисленість дій, самодіяльність та колективізм.

І попри те, що, на думку В. Мельниченка, "вплив громадян та їхніх колективів на публічне урядування здебільшого має умовно-факультативний характер, унаслідок чого управлінські рішення, як правило, приймають і реалізують незалежно від позиції усього кола зацікавлених осіб", вважаємо, що в сучасних умовах поглиблення демократичних відносин в Україні ставлення до суб'єктності громадської організації змінює цю усталену диспозицію [1, с. 133]. На підтвердження сказаного, зауважимо також, що феномен суб'єктності просто залежить від місця й ролі суб'єктів того чи іншого процесу, а отже, у нашому випадку, – від рівня й характеру взаємодії зацікавлених сторін державотворчого простору. Одним із суб'єктів, згідно з наскрізною метою дослідження, є і громадська організація. В основі цього процесу міжсуб'єктної взаємодії закладено й розуміння публічно-управлінських відносин, що є її відповідним результатом. Отже, пропонуємо розглядати суб'єктність громадської організації крізь призму мотивованої сервісно орієнтованої суспільно-державної взаємодії.

Держава. Суб'єктність громадської організації є активованою диспозицією, де інституція – активний партнер держави (як соціального інституту) в питаннях надання послуг суспільству за умов ефективного сприяння державної політики в різних сферах. Соціальна з них є найбільш запитуваною. До категорії суспільно корисних громадських організацій відносяться не всі, а лише ті, які відповідно себе позиціонують, або ж, інакше кажучи, проявляють усвідомлену, цілеспрямовану та відповідальну соціально-рольову активність, що виявляється в готовності інституції до виконання суспільно корисних дій, у т. ч. замовлених державою. Остання, як соціальний актор (сервісно орієнтований суб'єкт), зацікавлена в такій ініціативі й на умовах консенсусу залучає до співпраці громадські організації, що набувають статусу активного суб'єкта (виконавця) суспільно корисної дії. Якісна співпраця суб'єктів виражається в ефективності результатів (синергетичний ефект), що надає можливості подати процес як приклад синергетичної взаємодії між різнорідними, але вмотивовано органічними сторонами. Держава є не тільки замовником сервісних послуг, а й інститутом, який здійснює необхідний супровід (правовий, публічно-управлінський, соціально-орієнтаційний тощо), що сприяє громадській організації у функціональній спроможності виконання суспільно корисної дії.

Але рівень суб'єктності громадської організації в цій диспозиції характеризується параметрами залежності інституції від умов розвитку політичного режиму, специфіки дій влади, ефективності публічної політики та реальних можливостей сприяння функціонуванню колективних представників громадянського суспільства. В Україні попри кардинальні демократичні зрушення все ж відчутним залишається фактор домінування держави над громадянським суспільством і низький рівень соціальної відповідальності влади за свої дії. На наш погляд, це спонукає недовіру до держави з боку суспільства й гальмує адекватне визначення суб'єктності громадської організації як соціально мотивованої інституції громадянського суспільства. За умов подальшої демократизації держави в напрямі поглиблення публічно-управлінських відносин через ефективну взаємодію всіх суб'єктів державотворення можемо вести мову про перспективи формування сервісної держави, яка буде спроможною в синергетичній взаємодії з інституціями громадянського суспільства, у т. ч. з громадськими організаціями, надавати якісні послуги всім громадянам. Відтак узгоджена з представниками громадянського соціуму державна політика справді стане публічною політикою. Тому, вважаємо, зріле визначення суб'єктності громадської організації, яка усвідомлено, цілеспрямовано й відповідально здійснює соціально-рольову активність у суспільно корисному напрямі, є далекоглядною стратегією синергетичного ефекту співпраці держави і суспільства в Україні.

Суспільство. Суб'єктність громадської організації в суспільному середовищі також є активованою диспозицією, де інституція – не тільки активний партнер суспільства в питаннях надання йому послуг, а й органічна його частина. Соціальна природа громадської організації породжена самим суспільним простором. Однак якщо витоки з нього мають усі об'єднання громадян, то до категорії суспільно корисних громадських організацій (попри певну логіку) відносяться знову ж таки лише ті, які відповідно себе позиціонують у суспільстві, або ж так само – проявляють усвідомлену, цілеспрямовану та відповідальну соціально-рольову активність, що показується в готовності інституції до виконання суспільно корисних дій, у т. ч. замовлених суспільством. Як і держава, суспільство зацікавлене у співпраці з громадськими організаціями, але в першу чергу з такими, які проявляють активну суб'єктність у напрямі здійснення сервісно орієнтованої суспільно корисної дії. Якісна співпраця суб'єктів визначально виражається в ефективності результатів (синергетичний ефект), що також дає можливість оцінити процес як приклад синергетичної взаємодії між різнорідними, але вмотивовано органічними сторонами. На відміну від взаємодії з державою, рівень суб'єктності громадської організації в цій диспозиції характеризується параметрами взаємозалежності інституції з умовами розвитку громадянського суспільства, специфікою сприйняття їх громадянами, ефективністю залучення їх до публічно-управлінських відносин, об'єктивних можливостей участі громадян у державотворенні. Важливою, на нашу думку, є динаміка розвитку громадянського суспільства та бажання, зокрема, громадських організацій оновлюватися (інституціональний ребрендинг) відповідно до умов часу й викликів сучасності (вмотивоване використання технологічних і управлінських інновацій).

Тому за умов подальшої демократизації держави в напрямі поглиблення публічно-управлінських відносин через ефективну взаємодію всіх суб'єктів

державотворення можемо стверджувати про необхідність посилення практики міжсуб'єктного партнерства й публічної участі всіх верств населення в суспільно-державних відносинах. Визначення ж суб'єктності громадської організації, яка усвідомлено, цілеспрямовано й відповідально здійснює соціально-рольову активність у суспільно корисному напрямі, є стратегічною потребою розроблення загальносуспільної публічної політики в Україні. Головним наслідком означення суб'єктності громадської організації в даній сервісно орієнтованій суспільно-державній диспозиції є усвідомлення взаємозалежності й нерозривності публічно-управлінських процесів, які доводять, що демократичність держави залежить від розвитку громадянського суспільства, і навпаки – усвідомлена еволюція громадянського суспільства вибудовує за сади демократичної держави та її публічної політики.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, роблячи висновок стосовно досліджуваної проблеми, наголосимо на нашому розумінні визначення суб'єктності громадської організації. Сприймаємо її як усвідомлену, цілеспрямовану та відповідальну соціально-рольову активність, що проявляється в готовності інституції до виконання сервісно орієнтованих суспільно корисних дій. Суб'єктність ініціює синергію в системі публічно-управлінських відносин і надає нової цільової якості здійснюваним процесам. Разом із тим суб'єктність є наслідком діалектичної єдності держави і громадянського суспільства. Без їхньої статусності навряд чи можна було б говорити про суб'єктність як індивідуальний чи колективний феномен. Аналізуючи різноманітні підходи до обґрунтування сутності поняття “суб'єктність” приходимо висновку, що феномен не є сталим явищем. Його визначення залежить від свідомого бажання дії, руху, активності. Відповідно й суб'єктність громадських організацій не стосується всіх інституціональних одиниць, які є статистичною одиницею в реєстрі об'єднань громадян, а лише тих, які проявляють готовність до усвідомленої суспільно корисної дії.

Вбачаємо в цьому значні перспективи підсилення публічної політики, яка має бути соціально орієнтованою й через вдосконалення публічно-управлінських відносин може передувати формуванню соціально-сервісної держави. Інакше кажучи, суб'єктність громадських організацій стимулює інституції громадянського суспільства до тісної співпраці з суб'єктами суспільно-державної взаємодії для синергетичного ефекту, що спрямований на забезпечення соціальних інтересів усіх громадян. А отже, вона визначальним чином впливає на демократичність держави, ініціює кардинальні зміни в ставленні до перспектив розвитку громадянського суспільства, схиляє державу до глибшої децентралізації системи управління, що перетворюватиме державну політику в політику сервісну. Відтак публічно-управлінські відносини набуватимуть нових демократичних обрисів, де головні об'єкти і суб'єкти будуть однорідними за соціальною природою феноменами й визначатимуть властиві їм переваги людської цивілізації за допомогою синергетичної дії всіх зацікавлених сторін.

Список використаних джерел

1. Мельниченко В. Вдосконалення взаємодії публічної адміністрації з громадянами як пріоритет адміністративної реформи. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє : монографія / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; відп. ред. І. А. Грицяк. Київ : К.І.С., 2009. С. 127–142.

2. Місюра В. Я. Сервісна сутність державної політики як основа модернізації державного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 12. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=933> (дата звернення : 08.09.2019).
3. Москаленко С. Проблема суб'єктності громадських організацій у сфері соціальної політики в Україні. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10msospu.pdf> (дата звернення : 21.07.2019).
4. Осницький А. К. Проблемы исследования субъективной активности. *Вопросы психологии*. 1996. № 1. С. 5–20.
5. Петровский В. А. Личность в психологии: парадигма субъектности. Ростов н.-Д. : Феникс, 1996. 512 с.
6. Рубинштейн С. Основы общей психологии. СПб. : Питер, 2002. 720 с.
7. Рябець І. В. Науково-теоретичний аналіз категорій “суб'єктність” та “суб'єктність майбутнього фахівця”. *Філософія та психологія освіти*. 2012. С. 130–136. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5901/Riabets_Naukovo_teoretychnyi_analiz.pdf?sequence=1 (дата звернення : 08.09.2019).
8. Сальніков С. З. Розуміння суб'єктності в контексті формування і розвитку громадянського суспільства. 2016. С. 91–92. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/16780/1/Sal%CA%B9nikov.pdf> (дата звернення : 16.07.2019).
9. Сокурская Л. Г. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода : монография. Харьков : Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина, 2006. 576 с.
10. Суб'єктність особистості в контексті політичної гри. *Віче : журн. ВР України*. 2010. URL: <http://www.viche.info/journal/1833/> (дата звернення : 27.07.2019).
11. Трошинський В. Гуманітарна ситуація в Україні крізь призму соціального самопочуття людини. Стратегія реформування системи державного управління на засадах демократичного врядування : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 31 трав. 2007 р. : у 4 т. / за заг. ред. О. Ю. Оболенського, С. В. Сьоміна. Київ : Вид-во НАДУ, 2007. Т. 4. С. 170–174.
12. Фаріна Я. О. Суб'єкт і суб'єктність як соціальні феномени: наукові інтерпретації. *Наукові праці : наук.-метод. журн.* [Чорномор. держ. ун-ту ім. Петра Могили]. Серія: Соціологія. 2012. Т. 184, вип. 172. С. 42–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdusoc_2012_184_172_10 (дата звернення : 15.08.2019).
13. Якобчук В. П., Тищенко С. В., Пугачова Н. С. Інноваційні підходи до публічного управління в контексті інтелектуалізації суспільства. *Інвестиції: практика і досвід*. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6003&i=17> (дата звернення : (14.07.2019).

References

1. Melnychenko, V. (2009). Vdoskonalennia vzaiemodii publichnoi administratsii z hromadianamy jak priorytet administrativnoi reformy. *Reforma publichnoho upravlinnia v Ukraini: vykyky, stratehii, majbutnie*. I.A. Hrytsiak (Ed). Kyiv: K.I.S. 127–142 [in Ukrainian].
2. Misiura, V. (2015). Servisna sutnist derzhavnoi polityky jak osnova modernizatsii derzhavnoho upravlinnia. *Derzhavnoho upravlinnia, issue 12*. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=933> [in Ukrainian].
3. Moskalenko, S. (2006). Problema subiektnosti hromadskykh orhanizatsij u sferi sotsialnoi polityky v Ukraini. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej11/txts/10msospu.pdf> [in Ukrainian].
4. Osnitskij, A.K. (1996). Problemy issledovaniia subiektivnoj aktivnosti. *Voprosy psikhologii*, 1, 5–20 [in Russian].
5. Petrovskij, V.A. (2002). Lichnost v psikhologii: paradigma subiektnosti. Rostov-na-Donu: Fenix [in Russian].
6. Rubinshtein, S. (2002). Osnovy obshej psikhologii. SPb: Piter. [in Russian].
7. Riabets, I.V. (2012). Naukovo-teoretychnyi analiz katehorij “subiektnist” ta “subiektnist maibutnioho fakhivtsa”. *Filosofii ta psykholohiia osvity*. 130–136. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5901/Riabets_Naukovo_teoretychnyi_analiz.pdf?sequence=1 [in Ukrainian].
8. Salnikov, S.Z. (2016). Rozuminnia subiektnosti v konteksti formuvannia i rozvytku hromadianskoho suspilstva. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/16780/1/Sal%CA%B9nikov.pdf> [in Ukrainian].
9. Sokurianskaia, L.G. (2006). Studienchestvo na puti k drugomu obshestvu: tsennostnyj diskurs perekhoda: monografiia. Kharkov [in Russian].

10. Subiektnist osobystosti v konteksti politychnoji hry. (2010). *Zhurnal verkhovnoji Rady Ukrainy "Viche"*. URL: <http://www.viche.info/journal/1833/> [in Ukrainian].

11. Troshchynskij, V. (2007). Humanitarna sytuatsiia v Ukraini kriz pryizmu socialnoho samopochuttia liudyny. Stratehiiia reformuvannia systemy gerzhavnoho upravlinnia na zasadakh demokratychnoho vriaduvannia. O.Yu. Obolenskoho, S. V. Siomina (Ed.). Kyiv: Vyd-vo NADU. T. 4. 170–174.

12. Farina, Ya. (2012). Subiekt i subiektnist jak socialni fenomeny: naukovy interpretatsii. *Naukovi pratsi: naukovo-metodychnyj zhurnal. Ser.: Sutsiologia. T. 184, issue 172, 42–46*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdusoc_2012_184_172_10 [in Ukrainian].

13. Yakobchuk, V.P., Tyshchenko, S.V., Puhachova, N.S. (2018). Innovatsijni pidkhody do publicnoho upravlinnia v konteksti intelektualizatsii suspilstva. *Investytsii: praktyka i dosvid. Issue 6*. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6003&i=17> [in Ukrainian].

Tokar M. Yu., PhD in Historical Sciences, Associate Professor, Doctoral Student of Public Administration Department, LRIDU NAPA, Lviv
ORCID 0000-0001-8426-4481

PECULIARITIES OF SUBJECTIVITY OF PUBLIC ORGANIZATION IN PUBLIC-MANAGEMENT RELATIONS OF SERVICE-ORIENTED STATE AND SOCIETY

The peculiarities of the subjectivity of the NGO in the conditions of the service-oriented state are analyzed. An attempt has been made to unify the judgments of scholars and to offer their own understanding of the phenomenon of the subjectivity of public organization. Emphasis is placed on the components of NGO activity in the context of public-management relations. The author's components of her subjectivity, the characteristic conditions of functioning of the civil society institution in cooperation with the state, etc., are offered. The categorical problem of "subjectivity" is at the epicenter of attention for certain research tasks in many scientific fields and in many ways is substantively similar (for example, philosophy, psychology, political science, sociology, pedagogy, etc.). We emphasize on it from the point of view of the active manifestation of personal-collective, psychological-group constituents, since the category of "public" focuses the spectrum of the study of all phenomena and processes around the human, social, and social. Therefore, we can design the category also for groups of people, citizens, which, in our case, in particular, are united in social institutions – public organizations. A public organization is not only an object of public-state life, which is influenced by internal and external factors, but also a subject, since its activity affects other objects, subjects, phenomena and processes. In doing so, it, by exercising self-regulation, influences both its activity (autonomously) and the actions of other entities (in cooperation), in particular and through the mentioned components of activity.

Concluding to the problem under study, let us emphasize on our understanding of the entity's definition of subjectivity. We regard it as a conscious, purposeful and responsible social-role activity, which is manifested in the readiness of the institution to perform service-oriented socially useful activities. Subjectivity initiates synergies in the system of public-management relations and gives new target quality to the processes that are carried out.

Key words: the subject of public organization, service-oriented policy, civil society, public-management relations.

Надійшла до редколегії 10.09.2019 р.